

Львівського державного університету внутрішніх справ. 2017. № 1. С. 128–134.

3. Вечірко І.О. Проблеми проведення розрахунків з кредиторами в процедурі розпорядження майном боржника. *Санація та банкрутство: науково-практичний журнал.* 2006. № 3. С. 78–81.

4. Міньковський С.В. Розпорядження майном боржника у процедурі банкрутства: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. Київ, 2015. 227 с.

5. Бутирська І.А. Особливості правового становища арбітражного керуючого на стадії розпорядження майном боржника у справі про банкрутство. *Санація та банкрутство: науково-практичний журнал.* 2013. № 1–2. С. 287–292.

УДК 346.62(043.2)

Юлдашев С.О., д.ю.н., проректор,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОНДОВИМ РИНКОМ В УКРАЇНІ

Фондовий ринок цілком обґрунтовано є одним із основних складових фінансового сектору України, який визначає рівень економічного розвитку держави. У ч. 1 ст. 2 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» зазначається: «Фондовий ринок (ринок цінних паперів) – сукупність учасників фондового ринку та правовідносин між ними щодо розміщення, обігу та обліку цінних паперів і похідних (деривативів)» [2].

Слід відзначити, що стабільність фондового ринку залежить від ряду факторів. Серед таких факторів можна виділити політичну ситуацію в країні, стан фондового ринку (чи є він вже розвиненим, чи тільки перебуває на стадії свого формування), фінансова стратегія розвитку держави, а також ряд інших факторів.

Фондовий ринок значною мірою впливає на процес інвестування, що є однією з рушійних сил економічного розвитку. На сьогоднішній день ми можемо стверджувати, що фондовий ринок України розвивається, однак ці процеси відбуваються надто повільно, і тому ринок потребує значного оновлення у сфері державного регулювання, що стане важливою складовою не тільки діяльності фінансового сектору України, а й інтеграції держави у світову економіку.

Разом із тим, ринок цінних паперів є важливим елементом економіки, адже за допомогою цього механізму встановлюються відповідні правові та економічні взаємовідносини між підприємцями, корпораціями та іншими структурами, яким необхідні фінансові кошти для свого розвитку, та організаціями і громадянами, які можуть їх надати на певних умовах [1, с. 82-83].

Функціонування ринку цінних паперів залежний від його законодавчого регулювання, це зокрема, відносини випуску й обігу цінних паперів, відповідальність суб'єктів ринку. Але успішне функціонування ринку цінних паперів залежить не тільки від створення правової бази й контролю за його діяльністю, а й від інших загальноекономічних факторів, зокрема, рівня інфляції, фінансової стабільності, процесу приватизації, стану виробництва та дефіциту державного бюджету.

Протягом 2019 року вітчизняний ринок цінних паперів активно працював. Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку на початку 2019 року, становив 112,68 млрд. грн., що на 52,3 млрд. грн. більше порівняно з відповідним періодом 2018 року (60,34 млрд. грн.). Зріс у 2019 році й випуск акцій, зареєстрованих комісією.

Однією з важливих причин поширеності державних цінних паперів є те, що внутрішні боргові зобов'язання, які виступають переважно у вигляді облігацій внутрішньої державної позики, не несуть для держави такої небезпеки щодо втрати фінансової незалежності, як зовнішні позики. Крім того, розвинутий внутрішній ринок державних цінних паперів дозволяє використовувати кошти фізичних осіб та інших суб'єктів господарювання як одне із джерел інвестиційної діяльності. Однією з основних причин випуску державних цінних паперів в Україні є необхідність фінансування поточного дефіциту державного бюджету [3, с. 173-175].

Управління цінними паперами має ряд особливостей, і однією з них є те, що таке управління може здійснюватися тільки торговцями цінних паперів, однак це відноситься тільки до емісійних цінних паперів, оскільки неемісійні цінні папери можуть належати будь-якому суб'єкту підприємницької діяльності. Видача неемісійних цінних паперів не потребує суворого контролю з боку держави, тому може випускатися без реєстрації.

Саме поняття «управління цінними паперами» включає в себе функції управління не лише паперами, а й фінансовими контрактами, грошовими коштами, які інвестуються в фінансові інструменти.

Управління цінними паперами відноситься до ризикового виду діяльності, особливістю якого є те, що установник має велику довіру до управителя. Це характеризується тим, що саме управитель здійснює весь процес передачі цінних паперів, їх вкладення, та обмірковує стратегію примноження вартості цінних паперів. Саме через це установник має прислухатися до всіх порад управителя та чітко виконувати його доручення. В свою чергу управитель не має права сперечатися чи не виконувати свої обов'язки, зазначенні в договорі [4, с. 106-107].

Більшість операцій з цінними паперами проводиться на позабіржовому ринку, що означає майже повну відсутність ринку

корпоративних цінних паперів. Це свідчить про те, що управління паперами функціонує не досить налагоджено, оскільки позабіржовий ринок не має на меті отримання прибутку. Також, це показує, що більшість компаній не можуть торгувати на фондовій біржі через низькі показники діяльності, що не відповідають умовам реєстрації на біржі.

Отже, фондовий ринок є однією з основних складових фінансового сектору України, який визначає рівень економічного розвитку держави і залежить від ряду факторів, які в своїй сукупності створюють значний вплив на його розвиток. Особливості ж управління цінними паперами в Україні полягають в тому, що воно належить до ризикового виду діяльності, торгівлю цінними паперами може здійснювати тільки уповноважена особа – торговець цінними паперами, а між установником і управителем повинні бути налагоджені відносини на повній довірі.

Література

1. Недопрядко Ю.В. Правова природа неемісійних цінних паперів: *Вісник Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова*. 2012. С. 80-85.
2. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лют. 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 01.11.2020)
3. Чепульченко Т.О., Монаршук А.О. Правове регулювання фондового ринку в Україні: проблематика та перспективи розвитку. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 170-178.
4. Шабала А.О. Особливості управління цінними паперами в Україні. *Актуальні питання сучасної економічної науки*. 2020. № 3. С. 105-109.